

Viken fylkeskommune

post@viken.no

liseberitl@viken.no

Drammen, 1. april 2022

Dette brevet sendes på vegne av Bergen og Hordaland Turlag, BirdLife Norge avd. Buskerud, BirdLife Norge avd. Hordaland, BirdLife Norge avd. Telemark, Buskerud Botanisk forening, Buskerud KFUK-KFUM Speidere, Buskerud orienteringskrets, Grenland Krets av Norges speiderforbund, DNT Drammen og Omegn, DNT Ringerike, DNT Telemark, Drammen klatreklubb, Kongsberg og Omegns Turistforening, Norges Jeger- og Fiskerforbund Buskerud, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Telemark, Naturvernforbundet i Buskerud, Naturvernforbundet i Telemark, NOTS Drammen og Omegn, Porsgrunn og Omegn Turistforening, Skogselskapet i Buskerud og Telemark, Syklistenes landsforbund Grenland, Telemark Botaniske forening, Vestfold og Telemark orienteringskrets og 4H Telemark.

2021/ 23886 Høringsuttalelse til program for felles sti- og løypeplan Hardangervidda

Sendt av FNF Buskerud, FNF Hordaland, FNF Telemark

Forum for natur og friluftsliv sine organisasjoner i Buskerud, Hordaland og Telemark representerer til sammen 36 natur- og friluftslivsorganisasjoner, der flere av disse har interesser på Hardangervidda, både når det gjelder natur og biologisk mangfold, og tur- og friluftsliv.

Vi ønsker å gi innspill på følgende:

- Innspill til felles sti- og løypeplan.
- Forslag til medlemmer av det nyopprettede referanseforumet.

Innspill til felles sti- og løypeplan

Våre tilsluttede organisasjoner har meldt inn til FNF at felles sti- og løypeplan må baseres på et helhetlig kunnskapsgrunnlag som både tar hensyn til biologisk mangfold og til friluftslivet.

Våre tilsluttede organisasjoner har også meldt inn at privat hytteutbygging som regel prioriteres høyere i kommunene, enn hensynet til naturmangfold på Hardangervidda.

Våre tilsluttede friluftslivsorganisasjoner har meldt inn at vi må være helt sikre på konsekvensene for natur og biologisk mangfold *før* flytting av stier og hytter eventuelt blir aktuelt.

Hovedformålet med en sti- og løypeplan bør være å se på *muligheter* for langsiktig utvikling av friluftslivet, innenfor gitte rammer for sårbar natur. DNT har meldt inn til FNF at de mener at det kan utføres nye kartlegginger ifm. eventuell flytting/omlegging av stier.

Ellers er det viktig for organisasjonene at sti- og løypeplanen, i tillegg til villrein, også tar hensyn til fjellrev, fugler og andre sårbare og truede arter på vidda.

FNF mener prosessen med å utforme en sti- og løypeplan må ha en mer helhetlig tilnærming og fokusere på muligheter for bærekraftig bruk/friluftsliv, samtidig som man ivaretar natur og biologisk mangfold.

Vi viser til Handlingsprogrammet for 2021 – 2024¹ (Regional plan for Hardangervidda), der det på side 7 står følgende: “Målsettingen [med sti- og løypeplanen] er å få grunnlag for å legge om stier og løyper som er i konflikt med villrein og annet naturmangfold, og samtidig ivareta reiselivets og friluftslivets behov”. Arbeidet med sti- og løypeplan må altså også handle om hensyn til annet naturmangfold enn villrein, selv om villrein selvsagt er helt sentralt i arbeidet.

Fugleliv

Hardangervidda har status som [IBA \(Important Bird Areas\)](#), og dermed som et internasjonalt viktig fugleområde må ivaretas og hensyntas. Hensyn til fugleliv må dermed også veie tungt i utarbeidelsen av den aktuelle planen.

BirdLife presiserer at det er et stort antall andre spesielt viktige fugleområder på Hardangervidda, hvor forstyrrelsene bør begrenses. Dersom det er aktuelt å legge om/flytte stier/løyper ifm. planarbeidet, mener FNF at en bør prioritere kartfestet kunnskap om sårbar natur for å unngå, eller begrense, negativ påvirkning fra ferdsel. Dette gjelder spesielt viktige rasteplasser (særlig for vadere, ender), leik-områder (brushane, dobbeltbekkasin), områder for næringssøk (våtmarker mm.) og hekkeområder (vadere, rovfugl, sædgås, dykkender, mm.).

Et ytterligere eksempel er snøugla, som har forsvunnet som hekkefugl på Hardangervidda. De tradisjonelle hekkeplassene er imidlertid fremdeles intakte, og ved en eventuell fremtidig bestandsøkning ligger forholdene dermed til rette for en reetablering på Hardangervidda. Dette forutsetter imidlertid at forstyrrelsene i nærheten av disse holdes på et minimum.

¹ <https://viken.no/f/p1/id6e5c1d2-1a3a-4fa7-afd5-2222f9b8ff2a/handlingsprogram-hardangervidda-2021-2024.pdf>

Dermed er det viktig å forsøke å ivareta de tradisjonelle ferdselsårene på Hardangervidda, så langt det er mulig, og at eventuell omlegging av stinett må ta hensyn til mulige hekkelokaliteter.

Planter

Likeledes mener FNF at forekomster av sårbare og truede plantearter bør hensyntas dersom det er aktuelt å legge om/flytte stier ifm. arbeidet med ny sti- og løypeplan på Hardangervidda.

Botanisk forening bidrar gjerne med kunnskap til et eventuelt kartleggingsarbeid.

Helhetlig plan

Planen må bygges på grundig og faktabasert kunnskap om hvordan tur- og friluftsliv påvirker sårbare arter og sårbar natur på Hardangervidda. Det er naturlig med et sterkt søkelys på villrein, men vi ønsker også å løfte frem hensyn til annen sårbar fjellnatur.

Grunneierinteressene, blant annet knyttet til omfattende hytteutbygging, samt økende næringsinteresser, må ses på som en del av utfordringene. Det er viktig at det aktuelle planarbeidet adresserer denne sentrale problemstillingen.

Nasjonale føringer

På side 4 i planprogrammet er det listet opp en del nasjonale føringer for det aktuelle planarbeidet. Her mener vi at også *Lov om naturmangfold* § 4 (forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer) og § 5 (forvaltningsmål for arter) bør nevnes som et premiss for arbeidet.

Lokale føringer

Når det gjelder lokale føringer (side 5) minner vi her om at det både i Eidfjord kommune, Hol kommune og Ulvik kommune er pågående planprosesser om kommunedelplaner for naturmangfold. Disse må også ligge til grunn for det aktuelle planarbeidet.

Aktuelle planføringer i kommuner som grenser til planområdet må også tas med i den videre planprosessen.

Referanseforum

FNF mener at det nyopprettede referanseforumet må bestå av medlemmer som har mye kunnskap om Hardangervidda, og at representantene samlet må representere både natur- og friluftslivsorganisasjoner.

Følgende organisasjoner har meldt sin interesse for å være medlem av referanseforumet:

- BirdLife
- DNT
- Naturvernforbundet
- NJFF

Forslag til representanter i referansegruppen

DNT har meldt inn at de ønsker en representant i referansegruppen. Dette blir Jan Erik Reiten fra DNT Oslo og Omegn.

Fra våre tilsluttede organisasjoner har vi fått inn en kandidat fra styret til FNF Buskerud, Rune Håndlykken. Håndlykken er engasjert i naturvern og i DNT sine hytter på Hardangervidda. Han har en bred tilnærming til utfordringene knyttet til både naturvern, hytter og sti- og løypeplan.

Naturvernforbundet i Buskerud og Naturvernforbundet i Telemark har engasjert seg i arbeidet med ny sti- og løypeplan på Hardangervidda. FNF har fått inn en kandidat fra Naturvernforbundet i Buskerud, Martin Lindal. Lindal har vært leder for villreinnemda for Nordfjella og Fjellheimen i to kommunestyreperioder. Lindal sitter også i styret til FNF Buskerud, og sier at dersom FNF Buskerud kun kan stille med en kandidat, stiller han seg bak Rune Håndlykken, som vi altså har meldt inn ovenfor.

Tilsluttede fylkeslag av NJFF er også interesserte i å delta i referanseforumet. Her ber vi fylkeskommunen om å ta kontakt med Terje Wangsholm, som er fylkessekretær i NJFF Hordaland. Wangsholm har her vært i kontakt med NJFF Buskerud og NJFF Telemark.

Både Birdlife Telemark og Birdlife Hordaland har meldt inn at de ønsker at Birdlife har en felles representant i referansegruppen, men de har foreløpig ikke navngitt noen.

Vi oppretter gjerne kontakt mellom Viken fylkeskommune og organisasjonene ved behov for mer informasjon om aktuelle kandidater for referanseforumet.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv i Buskerud, Hordaland og Telemark

Kaja Høggås
Koordinator
FNF Buskerud

Gunvar Mikkelsen
Koordinator
FNF Hordaland

Eirik Knive
Koordinator
FNF Telemark